Journal of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus
Vol.37 No.3 September - December 2026, pp. 154-172

Research Article

Development of an Activity Model for Enhancing Local Developer Characteristics among Students of the Rattanakosin Group Rajabhat Universities

Niwat Jaroensiri[1]
Ed.D. (Doctor of Education), Doctoral Candidate
Chatupol Yongsorn[2]*
Ed.D. (Higher Education), Assistant Professor
Chakrit Ponathong[3]
Ed.D. (Higher Education), Assistant Professor
[1,2,3] Faculty of Education, Srinakharinwirot University
*Corresponding author: chatupol@g.swu.ac.th

Received: December 3, 2025/ **Revised:** April 1, 2026/ **Accepted:** April 7, 2026

Abstract

This study was a Research and Development (R&D) study employing a Mixed Methods Research approach, integrating both qualitative and quantitative research methods. The objectives were to: (1) examine the components of local developer characteristics, (2) develop an activity model for fostering local developer characteristics, and (3) assess the appropriateness and feasibility of the model. The research samples consisted of 388 students, 7 experts, and 25 administrators, instructors, and personnel from Rattanakosin Rajabhat Universities. The research instruments included a questionnaire, focus group discussion forms, and an appropriateness and feasibility evaluation form. The overall reliability of the questionnaire was 0.944. Statistical methods used for data analysis included mean, standard deviation, Confirmatory Factor Analysis (CFA), and t-test. The findings revealed that 1) Local developer characteristics comprised 9 components and 33 variables (1) creative analytical thinking and communication for community development, (2) network building and collaboration for community development, (3) analysis, planning, and innovation creation for community development, (4) community development and effective communication, (5) management and service-minded orientation for the community, (6) analytical thinking and accountability in problem management, (7) integration of technology, local wisdom, and ethics for community development, (8) community understanding and ethical communication, and (9) public-mindedness and contextual understanding for community development. The model demonstrated a good fit with the empirical data (p = 0.591, RMSEA = 0.000, CFI = 0.989, TLI = 0.988, GFI = 0.934, SRMR = 0.0427). 2) The developed model comprised four mechanisms administration, learning, evaluation, and collaboration implemented across three phases preparation, implementation, and conclusion. 3) The model's appropriateness and feasibility scores were significantly higher than the established criteria at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Development, Local developer characteristics, Students of the Rattanakosin group Rajabhat universities

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ปีที่ 37 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2569, หน้า 154-172

บทความวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

นิวัฒน์ เจริญศิริ[1]
กศ.ด. (การศึกษาดุษฎีบัณฑิต), นักศึกษาปริญญาเอก
จตุพล ยงศร[2]*
กศ.ด. (การอุดมศึกษา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์
จักรกฤษณ์ โปณะทอง[3]
กศ.ด. (การอุดมศึกษา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์
[1,2,3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
*ผู้ประสานงาน: chatupol@g.swu.ac.th

วันรับบทความ: 3 ธันวาคม 2568/ **วันแก้ไขบทความ:** 1 เมษายน 2569/ **วันตอบรับบทความ:** 7 เมษายน 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ที่ใช้แนวทางการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยผสานทั้งวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเข้าด้วยกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่น 2) พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่น และ 3) ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษา จำนวน 388 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากร จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.944 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) และ t-test ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ 33 ตัวแปร ได้แก่ (1) การคิดวิเคราะห์เชิงสร้างสรรค์และการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน (2) การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือเพื่อพัฒนาชุมชน (3) การวิเคราะห์ วางแผน และการสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชน (4) การพัฒนาชุมชนและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (5) การบริหารจัดการและจิตบริการเพื่อชุมชน (6) การคิดวิเคราะห์และความรับผิดชอบในการจัดการปัญหา (7) การบูรณาการเทคโนโลยี ภูมิปัญญา และคุณธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชน (8) ความเข้าใจชุมชนและการสื่อสารอย่างมีจริยธรรม และ (9) จิตสาธารณะและความเข้าใจบริบทเพื่อการพัฒนาชุมชน ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($p = 0.591$, RMSEA = 0.000, CFI = 0.989, TLI = 0.988, GFI = 0.934, SRMR = 0.0427) 2) การพัฒนารูปแบบประกอบด้วย 4 กลไก (การบริหาร การเรียนรู้ การประเมินผล และความร่วมมือ) ดำเนินการ 3 ขั้นตอน (การเตรียมการ การดำเนินงาน และการสรุปผล) 3) รูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การพัฒนา คุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่น นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

บทนำ

การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และจิตสำนึกในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริงตามที่ Office of the National Economic and Social Development Board (2017) เกี่ยวกับบทบาทของ สศช. ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเชื่อมโยงกับบทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในฐานะสถาบันอุดมศึกษาที่มีพันธกิจสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น จึงมีบทบาทในการผลิตบัณฑิตที่ไม่เพียงมีความรู้ทางวิชาการ แต่ยังต้องมีคุณลักษณะของนักพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นของประเทศไทย โดยมีรากฐานมาจากการเป็นวิทยาลัยครูที่มุ่งผลิตบุคลากรเพื่อรับใช้สังคมในพื้นที่ และได้รับการยกระดับสถานะเป็นมหาวิทยาลัยภายใต้ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ซึ่งได้กำหนดพันธกิจไว้อย่างชัดเจนให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม Rajabhat University Presidents Council (2019) ที่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมคุณลักษณะดังกล่าวจึงเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาในยุคที่สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น ในบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งมีพันธกิจร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้การศึกษาเป็นฐาน การพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะของนักพัฒนาท้องถิ่น จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะนักศึกษากลุ่มนี้เป็นกำลังสำคัญในการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยสู่ชุมชน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายในการเสริมสร้างคุณลักษณะดังกล่าว จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยหล่อหลอมให้นักศึกษามีความรู้คู่คุณธรรม และมีทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน รวมถึงจิตสำนึกสาธารณะที่เหมาะสมกับการทำงานเพื่อส่วนรวม

แนวคิดเรื่องนักพัฒนาท้องถิ่นมีรากฐานมาจากทฤษฎีการพัฒนาชุมชน (Community Development Theory) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาของ Arnstein (1969) ซึ่งมุ่งเน้นให้คนในชุมชนเป็นศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลง โดยนักพัฒนาท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นผู้นำทางความคิด ผู้ประสาน และผู้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนาที่ยั่งยืน United Nations Development (2015) ที่เน้นการพัฒนาคนควบคู่กับสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ การเสริมสร้างคุณลักษณะของนักศึกษาผ่านกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นการเตรียมความพร้อมให้บัณฑิตมีทัศนคติและพฤติกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาในระยะยาว ในด้านการศึกษาแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง Kolb (1984) เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนานักศึกษาให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาท้องถิ่น เพราะการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่นักศึกษาได้ลงมือทำจริง มีส่วนร่วมกับชุมชน และได้สะท้อนผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึกและการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเป็นนักพัฒนาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนารูปแบบกิจกรรมที่บูรณาการทั้งองค์ความรู้ทางวิชาชีพ จิตอาสา และการเรียนรู้เพื่อสังคม จึงมีความสำคัญต่อการสร้างบัณฑิตที่มีคุณลักษณะครบถ้วนทั้งรู้ คิด ทำ และเป็นคนดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) โดยยึดตามพระราชดำริด้านการศึกษา เพื่อขับเคลื่อนพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาท้องถิ่น การผลิตและพัฒนาครู การยกระดับ

คุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบบริหารจัดการ ซึ่งมุ่งสร้างบัณฑิตที่มีทัศนคติที่ถูกต้อง พื้นฐานชีวิตมั่นคง มีอาชีพและงานทำ และเป็นพลเมืองดี (Rajabhat University Presidents Council, 2019) ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 38 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏมีบทบาทสำคัญในการกระจายโอกาสทางการศึกษา ลดการย้ายถิ่นของเยาวชน และเป็นกลไกผลิตกำลังคนวิชาชีพและผู้นำชุมชนทั่วประเทศ ส่งผลต่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองระดับฐานรากอย่างมีนัยสำคัญ (Thawornchak, 2018) ทั้งนี้ ข้อมูลปีการศึกษา 2564 – 2565 ระบุว่า บัณฑิตมีอัตราการมีงานทำเฉลี่ยร้อยละ 80 – 90 ภายใน 6 เดือน โดยสาขาครุศาสตร์มีความต้องการสูงที่สุด ขณะที่อัตราการทำงานตรงสาขาเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 60 – 70 (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2024) อย่างไรก็ตามการผลิตบัณฑิตเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นยังเผชิญข้อจำกัดหลายด้าน ได้แก่ การขาดจิตสำนึกเพื่อพัฒนาชุมชน (Khachonphattharakun, 2016) ความไม่สอดคล้องของหลักสูตรกับความต้องการตลาดแรงงาน (Suwanchin & Chanthrapanya, 2019) การขาดทักษะปฏิบัติและประสบการณ์จริง (Rattanathongkham, 2017) ตลอดจนข้อจำกัดด้านทรัพยากรและการสนับสนุนจากชุมชน (Kaeoruang, 2015; Wongsangchan, 2018)

จากการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ที่ผ่านมา พบว่า การดำเนินกิจกรรมส่วนใหญ่ยังมีลักษณะเป็นกิจกรรมเฉพาะครั้ง (One-shot activities) ขาดความต่อเนื่องและการบูรณาการอย่างเป็นระบบ อีกทั้งกิจกรรมจำนวนมากยังมุ่งเน้นการเข้าร่วมเพื่อให้ครบตามเกณฑ์ มากกว่าการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะเชิงลึกของนักศึกษา นอกจากนี้ยังพบข้อจำกัดสำคัญ ได้แก่ การขาดการเชื่อมโยงกับบริบทของชุมชนอย่างแท้จริง การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการจัดกิจกรรมยังอยู่ในระดับจำกัด ตลอดจนการขาดกลไกในการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ไม่สามารถสะท้อนผลลัพธ์ของการพัฒนาคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาในหลากหลายรูปแบบ แต่ยังไม่พบรูปแบบการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะเชิงระบบ (Systematic Model) ที่สามารถบูรณาการองค์ประกอบด้านการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน และการประเมินผลเข้าด้วยกันอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งนำไปสู่ความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านทักษะการทำงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดรูปแบบกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ และเป็นแนวทางในการพัฒนาบัณฑิตที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์
3. เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ที่มุ่งพัฒนารูปแบบเชิงปฏิบัติการบนฐานแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยในลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างตัวแปรต้น กระบวนการ และตัวแปรตาม ดังภาพประกอบ 1

1. ตัวแปรต้น (Independent Variable) เป็นตัวแปรที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านทักษะการทำงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ด้านการบริหารจัดการ คุณลักษณะดังกล่าวพัฒนาขึ้นบนฐานแนวคิดสำคัญ ได้แก่ แนวคิดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (Constructivism) แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) และแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งใช้เป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนา

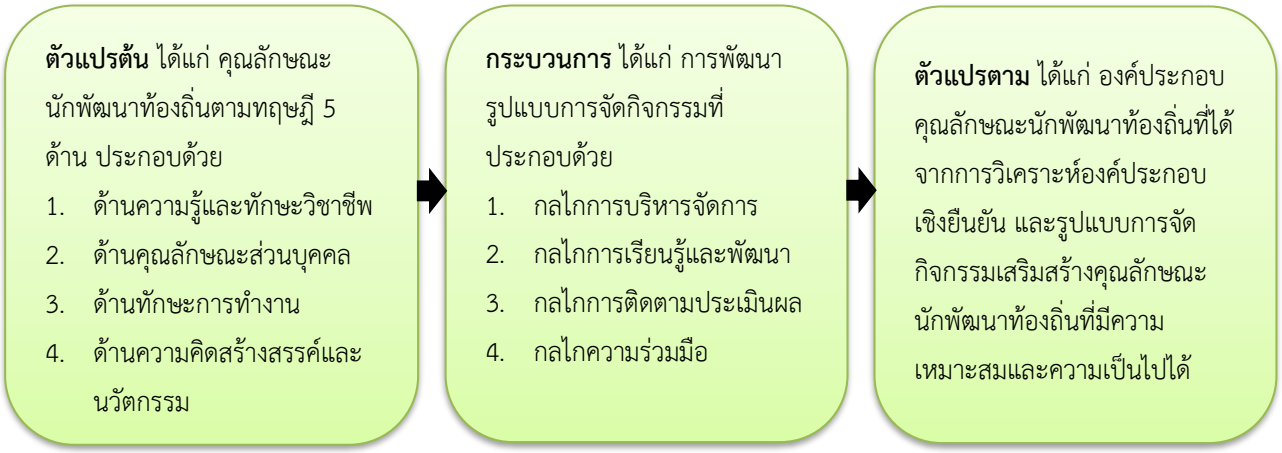
2. กระบวนการ (Process) เป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่นำคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยประกอบด้วยกลไกสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ กลไกการบริหารจัดการ กลไกการเรียนรู้และพัฒนา กลไกการติดตามประเมินผล กลไกความร่วมมือ กระบวนการดังกล่าวเป็นการแปลงแนวคิดเชิงทฤษฎีให้เป็นรูปแบบกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทของมหาวิทยาลัย

3. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) องค์ประกอบคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นและผลการประเมินรูปแบบ เป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย องค์ประกอบคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและเชิงยืนยัน และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดกิจกรรม

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่น (ตัวแปรต้น) ถูกนำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม (กระบวนการ) ซึ่งส่งผลต่อองค์ประกอบคุณลักษณะและประสิทธิผลของรูปแบบ (ตัวแปรตาม) อันเป็นลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงพัฒนาที่มุ่งสร้างนวัตกรรมเชิงการปฏิบัติ

ภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยมุ่งเน้นการศึกษาเชิงสำรวจและการพัฒนาแนวทาง (Exploratory and Descriptive Research) เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่น และสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่น

การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำนวนทั้งสิ้น 12,035 คน ประกอบด้วย

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรตามสถาบันและคำนวณขนาดตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 388 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ Likert (1932) ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ เช่น เพศ มหาวิทยาลัย สาขา และประสบการณ์พัฒนาท้องถิ่น ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบคุณลักษณะของนักพัฒนาท้องถิ่น และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทั้งนี้แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1. ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

2. ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประเมินดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) ต้องมีค่า ≥ 0.50

3. ทดลองใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) ที่ต้องมีค่า ≥ 0.70 Cronbach (1970)

การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545) คือ

4.51–5.00 = ระดับมากที่สุด

3.51–4.50 = ระดับมาก

2.51–3.50 = ระดับปานกลาง

1.51–2.50 = ระดับน้อย

1.00–1.50 = ระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ด้วย Google Forms และขออนุมัติหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ทั้ง 5 แห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล เช่น Chi-square, CFI, TLI และ RMSEA

ขั้นตอนที่ 2 การสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่น

การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมจากผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
2. ผู้บริหารหรืออาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. นักวิชาการพัฒนาชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งสร้างจากผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 ผ่านการตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความครอบคลุมและความเหมาะสมของเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขออนุมัติหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 7 คน เพื่อพิจารณาร่างรูปแบบกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการถอดเทปการสนทนา ตรวจสอบความถูกต้อง และสรุปข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดกิจกรรม

การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น

ประชากรผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรฝ่ายพัฒนานักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์แห่งละ 5 คน รวม 25 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบกิจกรรม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบกิจกรรม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ Likert (1932) และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยอ้างอิงจาก Srisa-ard (2002) ดังนี้

4.51–5.00 = ระดับมากที่สุด

3.51–4.50 = ระดับมาก

2.51–3.50 = ระดับปานกลาง

1.51–2.50 = ระดับน้อย

1.00–1.50 = ระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและร่วม ก่อนนำไปสร้างในรูปแบบออนไลน์ (Google Forms) เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 25 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การทดสอบ One Sample t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยกับเกณฑ์ที่กำหนด (3.51) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ตามแนวทางของ Ferguson (1981)

การพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เลขที่ SWUEC-672693 โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย การรักษาความลับ และสิทธิในการถอนตัวของผู้เข้าร่วมวิจัยก่อนการเก็บข้อมูล

ผลการวิจัย

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่น

1. ระดับคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นโดยรวม ผลการประเมินคุณลักษณะ 5 ด้าน โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.82, S.D. = 0.895) ดังตารางที่ 1

ตาราง 1

สรุปผลการประเมินคุณลักษณะ 5 ด้าน

คุณลักษณะและองค์ประกอบนักพัฒนาท้องถิ่น	**n = 388**		**ระดับคุณลักษณะและองค์ประกอบนักพัฒนาท้องถิ่น**
	$\overline{X}$	**S.D.**	
ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ	3.83	0.892	อยู่ระดับมาก
ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล	3.82	0.890	อยู่ระดับมาก
ด้านทักษะการทำงาน	3.81	0.892	อยู่ระดับมาก
ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	3.81	0.903	อยู่ระดับมาก
ด้านการบริหารจัดการ	3.83	0.898	อยู่ระดับมาก
ภาพรวม	**3.82**	**0.895**	**อยู่ระดับมาก**

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำนวน 388 คน พบว่า โดยรวมมีคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.82, S.D. = 0.895) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

อันดับที่ 1 ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ และด้านการบริหารจัดการ

อันดับที่ 2 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล

อันดับที่ 3 ด้านทักษะการทำงาน และด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

โดยสรุปนักศึกษามีคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้านอยู่ในระดับมาก แสดงถึงการมีศักยภาพที่เหมาะสมต่อการเป็นนักพัฒนาท้องถิ่น

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) การตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูล ดังตารางที่ 2 ค่า KMO และ Bartlett's Test

ตาราง 2

ค่า KMO and Bartlett's Test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.660
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1982.089
	df	1225
	Sig.	0.000

จากตาราง 2 พบว่าค่า KMO เท่ากับ 0.660 แสดงว่าข้อมูลมีความเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ และผลการทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า Chi-Square เท่ากับ 1982.089 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

3. การสกัดองค์ประกอบ จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้วิธี Principal Component Analysis (PCA) ร่วมกับการหมุนแกนแบบ Varimax Rotation เพื่อศึกษาคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ พบว่า ตัวแปรที่ใช้มีความเหมาะสมตามเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

- ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ≥ 0.30 Hair et al. (2006)
- ค่าไอเกนแวลู (Eigenvalue) > 1 Tabachnick & Fidell (2001)
- แต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรอย่างน้อย 3 ตัว O'Rourke & Hatcher (2013)

จากการวิเคราะห์พบองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalue มากกว่า 1 จำนวน 18 องค์ประกอบ แต่มีเพียง 9 องค์ประกอบที่ผ่านเกณฑ์ครบถ้วนรวมทั้งหมด 33 ตัวแปร ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนรวมของข้อมูลได้ร้อยละ 51.165 แสดงถึงความเหมาะสมในระดับปานกลาง และเพียงพอสำหรับการนำไปใช้สร้างโมเดลเชิงยืนยัน (CFA) องค์ประกอบทั้ง 9 ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงสร้างสรรค์และการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน
2. ความสามารถในการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือเพื่อพัฒนาชุมชน
3. ความสามารถในการวิเคราะห์ วางแผน และสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชน
4. ความสามารถในการพัฒนาชุมชนและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ความสามารถในการบริหารจัดการและการมีจิตบริการเพื่อชุมชน
6. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความรับผิดชอบในการจัดการปัญหา
7. การบูรณาการเทคโนโลยี ภูมิปัญญา และคุณธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชน
8. ความเข้าใจชุมชนและการสื่อสารอย่างมีจริยธรรม
9. จิตสาธารณะและความเข้าใจบริบทเพื่อการพัฒนาชุมชน

โดยสรุปองค์ประกอบทั้ง 9 องค์ประกอบ สะท้อนคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในฐานะนักพัฒนาท้องถิ่นที่ครอบคลุมทั้งมิติความรู้และทักษะวิชาชีพ (Professional Competence), ทักษะทางสังคมและการสื่อสาร (Social and Communication Skills) และคุณธรรมจริยธรรมและจิตสำนึก

สาธารณะ (Ethical and Civic Consciousness) ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

4. การยืนยันโมเดล (Model Fit Indices) จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า คุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ 33 ตัวแปร ก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ได้ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลด้วยค่า KMO และ Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าข้อมูลมีความเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

ตาราง 3

สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

สถิติ	ค่าที่ได้	เกณฑ์การพิจารณา	ผลการประเมิน
Chi-Square (p-value)	0.591	> 0.05	ดีมาก
RMSEA	0.000	< 0.05	ดีเยี่ยม
CFI	0.989	> 0.95	ดีมาก
TLI	0.988	> 0.95	ดีมาก
GFI	0.934	> 0.90	ดี
SRMR	0.0427	< 0.08	ดีมาก

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของโมเดลคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 9 องค์ประกอบแฝง และ 33 ตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ค่าดัชนีชี้วัดความสอดคล้องอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ถึงดีเยี่ยม ได้แก่ Chi–Square ($p = 0.591$), RMSEA = 0.000, CFI = 0.989, TLI = 0.988, GFI = 0.934 และ SRMR = 0.0427 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างเหมาะสม สามารถยืนยันความน่าเชื่อถือของโครงสร้างโมเดลได้ จึงสามารถนำไปใช้เป็นกรอบมาตรฐานในการพัฒนานักศึกษาสู่การเป็นนักพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่น

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมดำเนินการโดยนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) จากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นร่างรูปแบบกิจกรรม จากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน พิจารณาและประเมินความคิดเห็นผ่านกระบวนการ Focus Group Discussion และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี Content Analysis ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบกิจกรรมประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ รวม 36 ข้อย่อย มีความเหมาะสมและได้รับความเห็นด้วยในระดับสูงร้อยละ 85.71 – 100 สรุปได้ดังนี้

ตาราง 4

สรุปผลการเห็นด้วยโดยรวม

องค์ประกอบ	$\overline{X}$ (n = 7)	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 8 และ 9	7.00	100
องค์ประกอบที่ 2, 3, 5, 7	6.75	96.43

องค์ประกอบ	$\overline{X}$ (n = 7)	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 1	6.50	92.86
องค์ประกอบที่ 4 และ 6	6.25	89.29
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	**6.67**	**95.29**

จากตาราง 4 แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน พบว่า องค์ประกอบที่ 8 และ 9 ได้รับความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ร้อยละ 100 โดยภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นด้วยกับร่างรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่น โดยสรุปผลรูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นได้รับการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีความเหมาะสม ครอบคลุม และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาสู่การเป็นนักพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบกิจกรรมมุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะของนักพัฒนาท้องถิ่นตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยเน้นการเสริมสร้างศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์เชิงสร้างสรรค์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกับชุมชน การบูรณาการองค์ความรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น การปลูกฝังจิตสาธารณะ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

2. ระบบงานและกลไกการดำเนินงาน โดยรูปแบบกิจกรรมนี้พัฒนาขึ้นภายใต้กรอบระบบงานและกลไกการดำเนินงานเชิงบูรณาการ ประกอบด้วย 4 กลไกหลัก ได้แก่ กลไกการบริหารจัดการ กลไกการเรียนรู้และพัฒนา กลไกการติดตามและประเมินผล และกลไกความร่วมมือ ซึ่งทำงานเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิผล ซึ่งกลไกทั้ง 4 ทำงานในลักษณะบูรณาการหลายระดับ (multi-level integrated system) ที่เชื่อมโยงบทบาทเชิงนโยบาย การปฏิบัติ การกำกับคุณภาพ และการสนับสนุนเชิงเครือข่ายเข้าด้วยกัน ส่งผลให้รูปแบบกิจกรรมมีความเป็นระบบ เชิงประจักษ์ และสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทพื้นที่

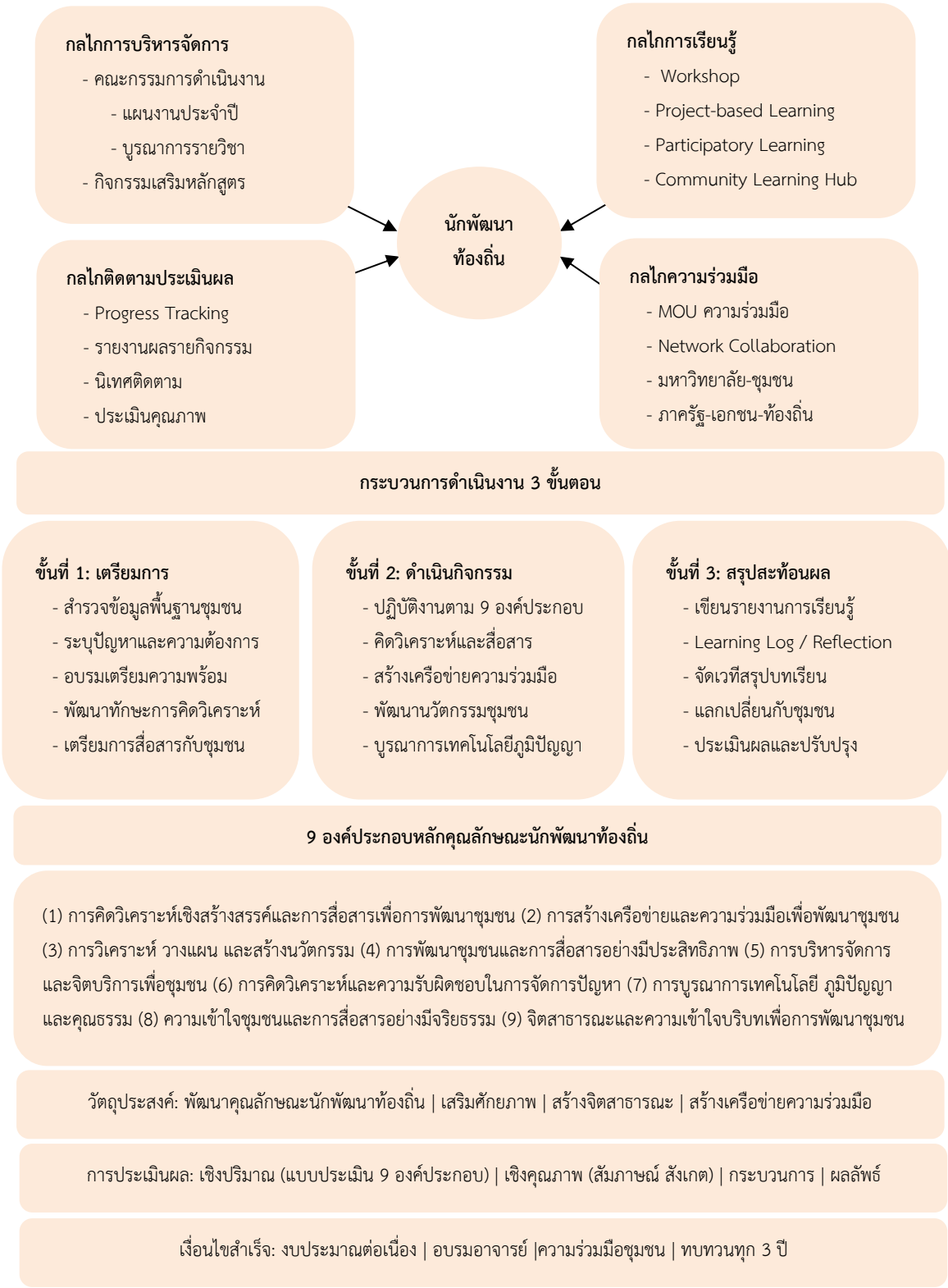
3. วิธีการดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการดำเนินงานของรูปแบบกิจกรรมนี้ถูกออกแบบในลักษณะเชิงระบบและเชิงพลวัต ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ (1) การเตรียมการ (2) การดำเนินกิจกรรม และ (3) การสรุปและสะท้อนผล โดยทั้งสามขั้นตอนมีความเชื่อมโยงเชิงหน้าที่และเชิงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง โดยกระบวนการทั้ง 3 ขั้นตอน ดำเนินไปในลักษณะวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (experiential learning cycle) และกระบวนการพัฒนาแบบวนซ้ำ (iterative development process) โดยผลลัพธ์จากขั้นสะท้อนผลจะถูกย้อนกลับไปใช้ในการปรับปรุงขั้นเตรียมการในรอบถัดไปอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (continuous improvement) และเสริมสร้างความยั่งยืนของรูปแบบกิจกรรมในบริบทการพัฒนาท้องถิ่น

4. แนวทางการประเมินผลเชิงปริมาณใช้แบบประเมินตาม 9 องค์ประกอบหลักและวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา การประเมินผลเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์ สังเกต และสะท้อนความคิดเห็นจากชุมชน สำหรับการประเมินกระบวนการใช้วิธีการตรวจสอบความเหมาะสมของระบบงานและการมีส่วนร่วม และการประเมินผลลัพธ์วัดจากการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติ ทักษะ และคุณลักษณะของนักศึกษา

โดยสรุปรูปแบบกิจกรรมนี้เป็นกรอบการดำเนินงานที่เชื่อมโยงการเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคมกับการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อหล่อหลอมให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์เป็นนักพัฒนาท้องถิ่นรุ่นใหม่ ที่มีความรู้ ความสามารถ จิตสำนึกสาธารณะ และพร้อมขับเคลื่อนชุมชนให้เติบโตอย่างยั่งยืน ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2

โมเดลรูปแบบกิจกรรมกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

ขั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดกิจกรรม

1. ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างการวิจัยนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนานักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ทั้ง 5 แห่ง (แห่งละ 5 คน) ได้แก่

- มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวม การวิจัยใช้เกณฑ์มาตรฐานที่ 3.51 เป็นตัวเปรียบเทียบ ดังตาราง 5

ตาราง 5

การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ในการศึกษาประเมินความเหมาะสมของการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม ที่กำหนด (3.51) เป็นรายองค์ประกอบและโดยรวม

องค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์	**ผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (n = 25)**		**t**	**P**
	$\overline{X}$	S.D.		
องค์ประกอบที่ 1	3.98	0.839	2.853	0.085
องค์ประกอบที่ 2	3.96	0.850	2.646	0.017
องค์ประกอบที่ 3	4.06	0.770	3.572	0.003
องค์ประกอบที่ 4	4.11	0.828	3.684	0.011
องค์ประกอบที่ 5	3.93	0.810	2.585	0.033
องค์ประกอบที่ 6	3.99	0.836	2.847	0.025
องค์ประกอบที่ 7	3.90	0.795	2.430	0.029
องค์ประกอบที่ 8	3.98	0.823	2.807	0.020
องค์ประกอบที่ 9	3.93	0.819	2.590	0.042

จากตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรม จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 25 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรฝ่ายพัฒนานักศึกษา โดยใช้ค่าเกณฑ์เฉลี่ยมาตรฐาน 3.51 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของทุกองค์ประกอบสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับเหมาะสมมากทุกองค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับสูงทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาชุมชนและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งได้รับการประเมินสูงสุด ทั้งนี้ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในหลาย

องค์ประกอบยืนยันว่าผลต่างของค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่ยอมรับได้ สนับสนุนถึงความถูกต้อง ความสอดคล้อง และความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น

ตาราง 6

การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ในการศึกษาประเมินความเป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม ที่กำหนด (3.51) เป็นรายองค์ประกอบและโดยรวม

องค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์	**ผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (n = 25)**		t	P
	$\overline{X}$	S.D.		
องค์ประกอบที่ 1	3.99	0.848	2.829	0.026
องค์ประกอบที่ 2	3.89	0.823	2.318	0.083
องค์ประกอบที่ 3	3.97	0.844	2.737	0.062
องค์ประกอบที่ 4	3.91	0.867	2.332	0.047
องค์ประกอบที่ 5	3.92	0.858	2.396	0.071
องค์ประกอบที่ 6	3.99	0.836	2.879	0.013
องค์ประกอบที่ 7	3.94	0.791	2.751	0.047
องค์ประกอบที่ 8	4.04	0.819	3.255	0.004
องค์ประกอบที่ 9	4.02	0.802	3.191	0.008

จากตาราง 6 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 25 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรฝ่ายพัฒนานักศึกษา โดยใช้ค่าเกณฑ์เฉลี่ยมาตรฐาน 3.51 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของทุกองค์ประกอบสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่ารูปแบบกิจกรรมมีความเป็นไปได้ในระดับสูง ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าทุกองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมมีความเป็นไปได้ในระดับสูง สะท้อนว่ารูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยองค์ประกอบที่มีความเป็นไปได้สูงสุด คือ ความเข้าใจชุมชนและการสื่อสารอย่างมีจริยธรรม ขณะที่องค์ประกอบที่มีค่าต่ำสุด คือ การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือเพื่อพัฒนาชุมชนแต่ยังอยู่ในระดับเหมาะสม ทั้งนี้ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในหลายองค์ประกอบยืนยันถึงความถูกต้องความเชื่อถือได้ และความเป็นไปได้เชิงปฏิบัติของรูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์” มีเป้าหมายเพื่อสร้างองค์ความรู้เชิงประจักษ์เกี่ยวกับโครงสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่น และพัฒนารูปแบบกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ใน 3 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. คุณลักษณะและองค์ประกอบของนักพัฒนาท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) พบว่า โครงสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วยมิติที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการคิดและคุณธรรมจริยธรรม อาทิ การเข้าใจบริบทชุมชน การคิดวิเคราะห์ การมีจิตสาธารณะ และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนลักษณะของผู้พัฒนาเชิงองค์รวมที่สามารถบูรณาการองค์ความรู้สู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ได้ ทั้งนี้ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล ได้แก่ RMSEA = 0.000, CFI = 0.989 และ TLI = 0.988 บ่งชี้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดีเยี่ยม กล่าวคือ โครงสร้างองค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรได้อย่างเหมาะสม ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของ King & Fields (1980) ที่มองว่าการพัฒนานักศึกษาในหลายมิติ ทั้งด้านสติปัญญา ความเป็นตัวตน ความสัมพันธ์และคุณธรรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับกรอบทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามข้อเสนอของ Sahin (2009) และ Thanomchayathawat et al. (2016) ที่เน้นทักษะการคิด การสื่อสาร การทำงานร่วมกันและความสามารถเชิงจริยธรรม นอกจากนี้ความสำคัญของจิตสาธารณะและการเรียนรู้จากชุมชนยังสนับสนุนข้อค้นพบของ Annette (2005) และ Suksomchit (2013) ที่ชี้ว่าการเรียนรู้ผ่านการบริการสังคม (Service Learning) มีบทบาทสำคัญในการสร้างคุณลักษณะทางพลเมืองและจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Premthaweethanachot (2014) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาช่วยส่งเสริมพฤติกรรมจิตอาสาได้อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในบริบทของประเทศไทย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีพันธกิจด้านการพัฒนาท้องถิ่นอย่างชัดเจน พบว่าคุณลักษณะด้านความเข้าใจชุมชน และจิตสาธารณะมีความโดดเด่นและได้รับน้ำหนักเชิงองค์ประกอบในระดับสูงกว่างานวิจัยในบริบทสากลบางส่วน สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนานักศึกษาไทย โดยเฉพาะในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำเป็นต้องเน้นการเชื่อมโยงกับชุมชนและการมีส่วนร่วมเชิงพื้นที่มากกว่าการพัฒนาทักษะเชิงวิชาการเพียงอย่างเดียว

2. รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่น

รูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ครอบคลุมการพัฒนาผู้เรียนในมิติของความรู้ (Head) จิตใจ (Heart) และทักษะปฏิบัติ (Hand) อย่างสมดุล โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การดำเนินงานและการสะท้อนผล ทั้งนี้ผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมในระดับสูงร้อยละ 95 สะท้อนถึงความครอบคลุม ความสอดคล้องและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี Student Involvement ของ Astin (1984) ที่ระบุว่าการมีส่วนร่วมเชิงลึกจะส่งผลต่อพัฒนาการทางการศึกษาและบุคลิกภาพของนักศึกษา นอกจากนี้แนวทางการบูรณาการเทคโนโลยีกับภูมิปัญญาท้องถิ่นยังตอบสนองการออกแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามข้อเสนอของ Sahin (2009) และสนับสนุนแนวทางการจัดกิจกรรมที่เน้นคุณธรรมและคุณลักษณะการเป็นพลเมืองตามวิจัยของ Taengchui (2019) ดังนั้นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจึงไม่เพียงสอดรับกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ที่เน้นการพัฒนาท้องถิ่น แต่ยังสะท้อนแนวโน้มสากลในการจัดการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง (Experiential Learning) และการเรียนรู้เพื่อสังคม (Socially Engaged Learning) ในมิติของข้อค้นพบที่แตกต่างรูปแบบกิจกรรมนี้ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้เชิงพื้นที่ (Area-based Learning) อย่างเด่นชัด ซึ่งแตกต่างจากหลายงานวิจัยในต่างประเทศที่มุ่งเน้นการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จำลองหรือโครงการระยะสั้น

โดยผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้ที่ฝังตัวอยู่ในบริบทชุมชนจริงอย่างต่อเนื่องจะช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นได้ลึกซึ้งและยั่งยืนมากกว่า

3. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบกิจกรรม

ผลการประเมินจากผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ พบว่า รูปแบบกิจกรรมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับสูง ($\overline{X}$ = 3.90 – 4.11) โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านการสื่อสารกับชุมชน การคิดวิเคราะห์ และจิตสาธารณะ ซึ่งได้รับการประเมินในระดับสูงที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นของทักษะดังกล่าวในการปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่นจริง ในขณะเดียวกันองค์ประกอบด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือแม้จะมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าองค์ประกอบอื่นเล็กน้อยแต่ยังคงอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาในมิตินี้ยังต้องอาศัยกลไกสนับสนุนเพิ่มเติม เช่น การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นระบบ ข้อเสนอแนะจากผู้ประเมิน เช่น การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การสนับสนุนงบประมาณ และการติดตามประเมินผลร่วมกับชุมชน สะท้อนหลักการสำคัญของการจัดรูปแบบกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเน้นความพร้อมของผู้ดำเนินการ ทรัพยากร และระบบการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Natthanyatirut (2018) ซึ่งระบุว่าการพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏควรเน้นการทำงานร่วมกับชุมชน การบำเพ็ญประโยชน์และการทำงานเป็นเครือข่าย แม้องค์ประกอบบางด้าน เช่น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ จะมีคะแนนต่ำกว่าองค์ประกอบอื่น แต่ยังอยู่ในระดับสูง แสดงถึงความเชื่อมั่นว่าหากมีการวางแผน การประสานงาน และทรัพยากรที่เหมาะสม กิจกรรมสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิผล ข้อเสนอแนะจากผู้ประเมิน เช่น ความจำเป็นของการอบรมบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ และการติดตามผลร่วมกับชุมชน สะท้อนหลักการจัดการรูปแบบกิจกรรมที่ดีตามแนวคิดของ Joyce & Weil (2000) ที่เน้นความพร้อมของผู้สอน ทรัพยากร และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาในบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ พบว่า ความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับสูง เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง จึงเอื้อต่อการนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ได้จริง

สรุปผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า รูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมีความเข้มแข็งทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงประจักษ์ มีความสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนานักศึกษาและการเรียนรู้เพื่อสังคมในระดับสากล ขณะเดียวกันก็สะท้อนอัตลักษณ์เชิงบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์อย่างชัดเจน โดยเฉพาะการเน้นการเรียนรู้จากชุมชนและการพัฒนาเชิงพื้นที่ รูปแบบดังกล่าวจึงไม่เพียงมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นนักพัฒนาท้องถิ่นที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏควรนำรูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นไปบูรณาการเข้ากับหลักสูตรและกิจกรรมนักศึกษาที่มีอยู่ โดยอาจเริ่มจากการทดลองนำร่องในบางคณะหรือบางโครงการก่อน แล้วจึงขยายผลไปยังคณะและหน่วยงานอื่นๆ

1.2 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 5 แห่งในกลุ่มรัตนโกสินทร์ เพื่อแบ่งปันทรัพยากร ประสบการณ์ และเครือข่ายชุมชน

1.3 การติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้องค์ประกอบทั้ง 9 ที่ค้นพบเป็นกรอบการประเมิน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาผลการนำรูปแบบกิจกรรมไปใช้ เพื่อศึกษาผลของการนำรูปแบบกิจกรรมไปใช้ต่อการพัฒนาคุณลักษณะนักพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษา โดยเปรียบเทียบกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกับกลุ่มที่ไม่ได้รับ

2.2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการนำรูปแบบกิจกรรมไปใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

Annette, J. (2005). Character, civic renewal and service learning for democratic citizenship in higher education. *British Journal of Educational Studies, 53*(3), 326–340.

Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of Planners, 35*(4), 216–224.

Astin, A. W. (1984). Student involvement: A developmental theory for higher education. *Journal of College Student Personnel, 25*(4), 297–308.

Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing* (3rd ed.). Harper & Row.

Ferguson, G. A. (1981). *Statistical analysis in psychology and education* (5th ed.). Kasodo Printing Co., Ltd.

Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed.). Pearson Education.

Joyce, B., & Weil, M. (2000). *Models of teaching* (6th ed.). Allyn & Bacon.

Kaeoruang, W. (2015). Problems in resource and budget development in Rajabhat universities. *Journal of Education and Community Development, 11*(3), 45–60. [in Thai]

Khachonphattharakun, N. (2016). Enhancing awareness of local development in Rajabhat universities. *Journal of Social Research, 12*(2), 21–34. [in Thai]

King, P. M., & Fields, A. L. (1980). A framework for student development: From student development goals to educational opportunity practice. *Journal of College Student Personnel, 21*(6), 541–548.

Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice-Hall.

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology, 22*(140).

Natthanyatirut, R. (2018). *Guidelines for student affairs administration in Rajabhat universities* [Doctoral dissertation, Silpakorn University]. [in Thai]

Office of the National Economic and Social Development Board. (2017). *The twelfth national economic and social development plan (2017–2022).* [in Thai]

Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2024). *Graduate employment status system*. https://employ.mhesi.go.th [in Thai]

O'Rourke, N., & Hatcher, L. (2013). *A step-by-step approach to using SAS for factor analysis and structural equation modeling* (2nd ed.). SAS Institute.

Premthaweethanachot, W. (2014). A study of participation in student activities and volunteer characteristics among university students. *Veridian E-Journal, Silpakorn University: Humanities, Social Sciences and Arts, 7*(3), 819–833. [in Thai]

Rajabhat University Presidents Council. (2019). *20-year Rajabhat University strategy for local development (2017–2036).* http://rdi.bru.ac.th/2018/wp-content/uploads/2020/08/แผนยุทธศาสตร์-มรภ-ระยะ-20-ปี-พ.ศ.2560-2579-ปรับปรุง11.pdf [in Thai]

Rattanathongkham, S. (2017). Developing practical skills among students in Rajabhat universities. *Journal of Education and Society, 9*(1), 103–118. [in Thai]

Sahin, M. (2009). Instructional design principles for 21st century learning skills. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 1*, 1464–1468.

Srisa-ard, B. (2002). *Introduction to research* (7th ed.). Suwiriyasan. [in Thai]

Suksomchit, A. (2013). *Development of an instructional model based on service learning using computer-supported collaborative learning in project-based activities to foster public consciousness among undergraduate students at Rajabhat universities* [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University]. [in Thai]

Suwanchin, C., & Chanthrapanya, P. (2019). Curriculum mismatch with labor market demands in Rajabhat universities. *Journal of Educational Administration, 15*(2), 67–82. [in Thai]

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics* (10th ed.). Allyn & Bacon.

Taengchui, W. (2019). *Development of a student activity model to enhance citizenship in Rajabhat universities* [Doctoral dissertation, Silpakorn University]. [in Thai]

Thanomchayathawat, B., Vanichsupsawong, P., Niamthet, W., & Photchatan, N. (2016). *21st-century skills: Challenges in student development* [Doctoral dissertation, Prince of Songkla University]. [in Thai]

Thawornchak, J. (2018). *Higher education institutions for local development*. Udon Thani Rajabhat University. [in Thai]

United Nations Development Programme. (2015). *Human development report 2015: Work for human development*. https://hdr.undp.org/en/2015-report

Wongsangchan, Y. (2018). Challenges in developing student characteristics in Rajabhat universities. *Journal of Community and Local Development, 8*(4), 49–61. [in Thai]

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). Harper and Row.